

Nevenka Cigler

nekdanja odgovorna urednica

Dr. Anton Polšak

odgovorni urednik

Še o 30. obletnici izhajanja revije Geografija v šoli

Geografija v šoli je nastala pred tridesetimi leti z namenom, da bi seznanjala učitelje z novostmi v stroki. Za to je sicer skrbel Oddelek za geografijo Filozofske fakultete, ki je za svoje diplomante v sodelovanju z Zvezo geografskih društev Slovenije organiziral zborovanja geografov, vsakič v drugi regiji. V treh dneh so se zvrstila številna predavanja in ekskurzija. Udeležencev je bilo sprva okoli 200, med njimi velika večina učiteljev. Kljub temu je bilo zelo malo pozornosti posvečene šolski geografiji. V zbornik referatov, ki so ga prejeli udeleženci, tisti (redki) z didaktično vsebino niso bili uvrščeni.

To pomanjkljivost so kasneje odpravili Ilešičevi dnevi, kar je bila predvsem zasluga prof. dr. Jurija Kunaverja in Oddelka za geografijo. Prof. Kunaver je zbral in uredil besedila referatov in poskrbel za tiskanje prvih treh številk publikacije z didaktično vsebino pod naslovom Geografija v šoli. Učitelji na šolah so publikacije z veseljem sprejeli. Uredniško delo, ki ga je prof. Kunaver opravljal ob vseh drugih nalogah, je zagotovo od njega zahtevalo veliko dodatnega napora, zato je bil najbrž zadovoljen, da ga je po treh letih urejanja prepustil Zavodu za šolstvo.

Na Zavodu za šolstvo so ravno v tistem času ustanavljali revije z didaktično vsebino za več šolskih predmetov (zgodovina, slovenski jezik, glasba itd.). V njih naj bi imeli učitelji praktiki priložnost objavljati svoje izkušnje in s kolegi deliti dobre prakse.

Skrb za izdajanje Geografije v šoli je doletela predmetno skupino za geografijo, ki so jo v tistem času sestavljali Igor Lipovšek, Vera Malajner, Karmen Cunder in avtorica teh

besed, Nevenka Cigler. Nihče ni imel izkušenj z urednikovanjem. Za prvi dve številki je bila zadolžena Karmen Cunder, naslednjih 18 let pa sem kot odgovorna urednica za redno izhajanje revije skrbela sama ob pomoči sedemčlanskega uredniškega odbora, v katerem so bili predstavnik univerze, predstavnik učiteljev praktikov iz osnovne in srednje šole in kolega svetovalec iz predmetne skupine.

Za oblikovanje in tiskanje revije je poskrbela Zavodova založba, kjer se je v teh 18 letih zamenjalo kar nekaj urednikov, tiskarjev in izdajateljskih pravil. Prvotno so avtorji oddajali prispevke na disketah in izpisu, fotografije, grafe, skice pa priložili na papirju. Kasneje so kasete nadomestili CD-ji, kamor je bilo mogoče spraviti več gradiva, tudi grafičnega. Še kasneje so avtorji lahko oddajali prispevke kar po elektronski pošti, z vsemi grafičnimi elementi vred, neposredno na naslov urednice ali založbe.

Prve številke niso bile lektorirane, pozneje so lektorji popravljali besedila na izpisih, moja naloga je bila, da popravke vnesem v računalnik. Ob tem sem se izpopolnjevala v pravopisu tudi sama.

Za strokovno kakovost prispevkov smo poskrbeli recenzenti, člani uredniškega odbora, ki smo avtorjem svetovali popravke in dopolnitve. Zaradi omejenih financ je bil tisk prvotno lahko le črno-bel, le ena tiskarska pola je bila barvna.

Letno so izšle tri številke. Naklada je bila na začetku 600 izvodov, naročniki so bile šole, Univerza v Ljubljani in redki posamezniki. Postopoma se je zmanjševala. Izhajanje šolskih

revij je subvencioniralo Ministrstvo za šolstvo. Letna naročnina je za šole znašala 26 €.

Revija je bila namenjena učiteljem in študentom, da bi se tako lahko seznanjali z aktualnimi novostmi iz stroke in specialne didaktike, z razvojem učne tehnologije in dosežki iz prakse. Prav te so učitelji najlepše sprejeli.

Avtorje člankov smo iskali med učitelji geografije in sorodnih predmetov na vseh stopnjah šolanja ter med univerzitetnimi učitelji. Občasno smo objavili tudi prevode člankov tujih avtorjev. V letih, ko je bilo zborovanje slovenskih geografov ali Ilesičevi dnevi, smo eno od treh številčk posvetili referatom z zborovanja. Tako so se z novostmi lahko seznanili tudi učitelji, ki se teh srečanj niso mogli udeležiti.

Učiteljem so bili najbolj dobrodošli članki, ki so prikazovali inovativne primere pouka, terenskega dela, uspešne ekskurzije, delo z računalnikom, učne priprave in didaktične napotke. Skratka prispevki, ki jim lahko pomagajo pri pripravi in izvedbi lastnega pouka. Pogrešali so (še) več praktičnih primerov za delo v razredu, modelov uspešnih učnih ur, ideje za poučevanje z računalnikom, primere različnih nalog in primere za ocenjevanje znanja. Želeli pa so tudi več barvnih slik in lepšo grafično podobo. Marsikatera od teh želja je danes izpolnjena, ko je revija v celoti barvna in likovna podoba, po mojem mnenju, sodobnejša.

Kakovost revije je vedno odvisna od kakovosti člankov, ki jih ustvarijo avtorji. V času mojega

urednikovanja je bilo težko najti avtorje med univerzitetnimi učitelji, ker so obremenjeni z rednim delom. Občasno nam je uspelo pridobiti članke strokovnjakov sorodnih strok – geologije, fizike, meteorologije idr., ki so delovali na znanstvenih zavodih in inštitutih.

Prav tako so se za pisanje člankov dokaj redko odločali učitelji praktiki. Za pisanje prispevkov jih je bilo treba posebej motivirati oz. nagovarjati. Največ uspeha smo imeli pri tistih učiteljih, ki so bili tudi sami redni bralci revije. Nekateri so oklevali, čeprav so imeli dobre primere izvedenega pouka, saj bi se z objavo tako ali drugače izpostavili kritiki kolegov. So pa tisti, ki so objavili prvi članek, kasneje napisali še kakšnega. Torej je potrebno začeti!

Nekatere učitelje je motivirala možnost, da z objavo članka pridobijo točke za napredovanje v naziv. Skromen honorar, ki ga je založba v tistem času izplačevala avtorjem, jih verjetno ni posebej motiviral, je pa avtorjem dal občutek, da je njihovo delo nekaj vredno.

In končno, pri delu z revijo in za revijo smo se veliko naučili tudi člani uredniškega odbora, ki smo opravljali recenzije in iskali načine, kako oblikovati čim bolj privlačno in uporabno revijo – uporabna revija pa je tista, ki ne obleži na prašni polici, ampak jo v roke vzame učitelj ali drug bralec zaradi radovednosti ali želje po spoznavanju nečesa novega, morda pa tudi za iskanje novih zamisli pri poučevanju.

